

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Prædestinatio efficacem gloriæ Sanctorum intentionem formalem
minimè claudit.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

reprobi. Quarto eis absolutis compellationibus utro-
rumque non contentus Paulus exemplo figuli, & mas-
se pro ipsius arbitrio in vasa ad hoc, vel illud mini-
sterium formandæ illis verbis numero 21. rem expli-
cuit. *An non habet potestatem figulus luti ex eadem
massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud ve-
rò in contumeliam?* Notas alias vnam absolute præ-
destinatorum, aliam absolute reproborum, his imme-
diate subiunxit numero 22. & 23. *Quod si Deus volens
ostendere iram, & notam facere potentiam suam sustinuit
in multa patientia vasa iræ apta (permittitque à Deo
parata ac vicio suo facta materia idonea solum) in
interitum, ut ostenderet diuinitus gloria sua in vasa mi-
sericordiae, quæ preparauit in gloriam: apta vero vasa
iræ in interitum ex Dei permissua electione, & præ-
paratione, ac vasa misericordiae preparata à Deo posi-
tuo affectu, & electione in gloriam, quidam aliud
quam absolute prædestinati? Denique Patres, & Con-
cilia de absolute prædestinatis, ac reprobis intelligunt,
ac validissime illo loco prædestinationem, siue adæ-
quate, siue inadæquate sumptam ex naturæ meri-
tis Pelagianis, vel Semipelagianis non esse inrefra-
gabiliter concludunt, vt videbimus d. 4. questione se-
cunda.*

7. Quartum testimonium pluribus constat ex Euan-
gelio vbi electorum nomine prædestinati ad gloriam,
siue absolute & prædestinati omnium Patrum & inter-
pretum concorditer intelligentia asseruntur. *Matth. 20. ex
parabola operariorum vineæ concludit Dominus. Multi
enim sunt vocati, pauci vero electi, numero 16. in
quam sententiam verbis eisdem iterum concludit Do-
minus capite 22. numero 14. ex parabola alia nuptia-
lis conuiuij, ex quo ligatis manibus, & pedibus in
tenebras exteriores electus est conuiuii, qui absque
nuptialis veste conuiuij assederat mensæ, & capite 24.
de postrema Antichristi persecutione frangendis san-
ctitate, & Spiritus robore validissimis Christianis pari-
ar numero 22. Et, nisi breuiter fuissent dies illi
non foret salua omnis caro: sed propter electos breuias-
suntur dies illi: quam sententiam scripsit ita Marcus
capite decimotercio, numero 20. Et, nisi breuissset
Dominus dies, non fuisset salua omnis caro, sed propter
electos, quos elegit, breuibus dies: quia scilicet ea
breuisione dierum non frangendi vili prædestinati,
& electi illi sunt, ac fuere ad infallibiliter obtinen-
dam gloriam prædestinati, qui proximiori persequen-
tione sub eisdem auxiliis, per quæ prædestinati
sunt, frangendi, atque à iustitiæ perseuerantia, &
gloria deciluti conditionate videbantur. Numero au-
tem 22. *Exurgent enim Pseudochristi, & Pseudo-
propheta, & dabunt signa, & portenta ad sedu-
cendos (id est potentissima de se se, vt seducant)
si fieri potest etiam electos: quod ipsum Matthæum
dicto capite 24. numero 24. sic scribit. Surgent enim
Pseudochristi, & Pseudopropheta, & dabunt signa ma-
gna, & prodigia, ita vt in errorem inducantur
(si fieri potest) etiam electi. Parenthesi vero, si fi-
eri potest, utrobique adhibita, consequens impossi-
bilitas erroris, & peccati finalis absolute, ac sim-
plicitate prædestinatorum ad gloriam propria signifi-
catur, vt patet: cuiusque utroque Euangelista-
rum horum capite electorum nomine sæpe repetito,
roties prædestinatos de facto à Deo, ac subinde
existentiam prædestinationis Sanctorum in illo asse-
ri, atque enunciari, vt præter dicta numero 31.
Congregabit electos eius, apud Matthæum, &
apud Marcum numero vigesimo septimo.
Congregabit electos suos
cuius.**

DISPUTATIO II.

De essentia Prædestinationis.

QUÆ sub disputationis titulum exami-
nanda veniunt, breuem facillimeque de-
cisionem apud nos habere, si vero de
miliores tradendis solum, non etiam
de Scholasticorum aliorum doctrinis lo-
tores instruire curemus, atque illis
legentium æquiuocationi expostis locutiones in ap-
petum Theologum ceteris, vel admitendum, vel re-
ciendum seculum deducere. Primo ergo examinandum
est: an prædestinatio Sanctorum Dei intentionem, siue
inefficacem gloriæ ipsorum includat. Secundo: an effi-
cacem gloriæ ipsorum in Deo intentionem absolute
supponat? Tercio: quid demum claudat, quidque sit di-
na Sanctorum prædestinatio?

QVÆSTIO I.

An Prædestinatio gloriæ Sanctorum
intentionem aliquam diuinam
formaliter claudat.

Dixi formaliter; nam interpretatue, seu virtualiter
intentionem aliquam gloriæ Sanctorum ad illam
infallibiliter, certoque obtinendam nulli Theologorum
dubium hactenus fuit esse potest, quia in prædestina-
tione Sanctorum claudatur: cum hæc, vt minimum, for-
male medium efficaciam, ceteroque eum ipsorum
gloria coniungendorum claudat electionem multiplex
medij alicuius ad finem electio absque finis intentione
formali, saltem præsupposita esse, concipitur ab ab-
quo ita eligente valeat. Dixi etiam aliquam: quia in
illis Doctoribus, qui gloriæ ipsorum ipsorum intentionem
formalem in prædestinatione ipsorum claudi volun-
trantur, nonnulli efficaciam gloriæ ipsorum intentionem
esse volunt; alij vero, nec efficaciam de facto nec
de possibili contendunt. Quare de hoc speciali pro-
mum agemus, vt locus posterius disputandi de prima
maneat locus.

CERTAMEN I.

Prædestinatio efficacem gloriæ Sancto-
rum intentionem formalem
minimè claudat.

1. **P**rædestinationem sanctorum ad gloriam effi-
caci Dei intentionem de ipsorum gloria for-
malem continere: immo & in hac sola formali intente-
ne efficacem gloriæ Sanctorum eorum prædestinationem
consistere, docere Alexand. 1. part. quest. 22. m. j.
Ockam. Gabriel. & Guill. de Rul. in 1. d. 42. & 43. Sum-
menis 6. Biblioth. annot. 31. Cathen. de prædesti-
natione

ratione lib. 3. cap. 2. & 3. Camer. Dialog. Cathol. cap. 2. & alij apud Turrian. opusc. de electione: censent enim prædeterminationem idem prorsus, atque electionem absolutam ad gloriam, nec quidpiam aliud, nec aliam, alterutram esse; siquidem ut vidimus disp. 1. q. 2. cert. 2. in 3. prædeterminati in Evangelio electi synonymè dicuntur; tametsi eorum aliqui, (ut Oxam, & Gabriel) minore consequentia doceant ex sanctis proloquio (scilicet non eximie prædeterminatos) non esse ante absolutam ipsorum meritum ad gloriam absolute electos; cum tamen, etsi non eximie prædeterminatos absolute esse fateantur: quod fieri non potest, si electio absoluta efficax ad gloriam idem, quod absoluta prædeterminatio, valeat atque utraque synonyma vox sit, quam inconsequentiam vocem incurrit citati reliqui (præter Camerarium adherentes electionem absolutam formalem efficacem ad gloriam ante prædicta absolute sanctorum merita non esse; cum tamen per ipsos, & Theologos reliquos sanctorum merita prædeterminationis effectus sunt, ad quæ proinde prædeterminatio antecedit. Cathertius ab hac inconsequentia se liberauit, asserens solos illos pauculos eximie, seu ante merita ipsorum absolute prædicta a Deo ad gloriam efficacem ab intrinseco voluntate, & intentione formali gloriæ ipsorum ad gloriam electos esse, dicique absolute prædeterminatos. Sed tamen temerariis, atque in fide periculosa propositionem incurrit (ut vidimus d. 1. q. 1. cert. 3. in 4. & 5.) dum se inturum à vocis inconsequentia recipit.

2. Scotus in 1. d. 40. q. 1. docet, prædeterminationem esse electionem creaturæ in electis est aciem ad gratiam & gloriam. Vocat autem electionem, non quatenus electio de voluntate dandi media ad finis intenti consequutionem, vulgo à Philosophis, & à Theologis cum Sancto Thoma 1. 2. dicitur: cum enim finis a Deo prædeterminante intencus sit gloria prædeterminationem, omnium sententia, voluntas quævis Dei prædeterminantis erga prædeterminationem gloriam, sue antecessus prædeterminationem, sue inclusa formaliter (ut vult Scotus) in prædeterminatione ipsa, nequit esse eo sensu electio, sed fuitentio: vocat ergo Scotus electionem efficacem illam gloriæ prædeterminationem voluntatem formaliter in prædeterminatione includam, quatenus per illam prædeterminati ex tota intellectione, sue Angelorum, sue hominum massa præ aliis non prædeterminatis eliguntur, vel eliguntur; unde, & electi absolute in scriptura dicuntur, (ut nuper observauimus d. 1. q. 2. cert. 2. in 7.) atque præ aliis ad gloriam destinati, ac sermone proprietate prædeterminati, ut diximus disputatione eadem, q. 1. cert. 3. prioritatem affectuam intentionalem in prædeterminatione significatam explicantes: sed nec Scotus dubiam suam hanc mentem reliquit. Huic enim sententia de inclusione voluntatis formalis efficacis Dei erga prædeterminationem gloriam insistent in 3. d. 7. q. 1. ait prædeterminationem esse præordinationem alicuius ad gloriam principaliter (hoc est finaliter, & tanquam ad finem præcipue, & propter se volumus) & ad gratiam in ordine ad gloriam, utique ad finem. Sequuntur præceptorem hac etiam in re secutis, & alij, in quibus S. Thom. dum aiunt prædeterminationem esse præparationem gratia in præsentia & gloriæ in futuro eius autem, cuius, nec solum ad quod, prædeterminatio est, efficax voluntas est, ut patet in prædeterminatione mediorum ad finem, seu gratia auxiliantis ad gloriam, quibus consensit Soarius 1. de prædeterminatione cap. 5. n. 11. contendens ex scriptura electionem ad gloriam, quam ante merita efficacem esse censet in prædeterminatione includi.

3. Induci pro hac sententia potest Augustinus cap. 3. de prædeterminatione Dei ubi ait prædeterminationem remunerationis, quæ idem est, ac gloriæ: ac frequenter vocat eam indifferenter prædeterminationem, ac præparationem gloriæ, seu ad gloriam atque gratia, seu ad gratiam ut cap. 100. enchiridij ut utramque æque efficaciter prædeterminatione sua velle, ac præparare electis suis Deum ostendat. Eadem ratione pro hac secunda sententia adduci possit Fulgentius 1. ad Monimac, cap. 8. & 13. dicens: quos prædeterminat ad gloriam prædeterminat etiam ad meritum. Quibus significat atque directe, & efficaciter in gloriam atque in gratiam iustificantem, & subinde auxiliantem, ut prædeterminatus iustificetur (quæ ideo

iustificationis dici solet) Deum fieri prædeterminatione sua. Ex his tamen Augustini, & Fulgentij (ut suspicor) locis duplicem prædeterminationem in Deo distinxerunt nonnulli, quos Turrianus citato opusculo de electione sectatur: nempe prædeterminationem alteram ad gratiam, & merita omnia prædeterminati, undecunque habita seu habenda antecedentem: alteram ad gloriam ex meritis gratiæ illa prædeterminatione paratæ, paratæque à Deo habitam, & posterius conceptam. An vero ex utraque hac prædeterminatione, & præparatione efficaci voluntatis diuine vna gratuita & liberali gratia, altera ex meritis & remuneratoria gloriæ prædeterminationem adequatam, & simpliciter & absolute talem constituent: ut secunde huic sententia videantur annuere non expriment. Censeo autem illos ab hac sententia longe distare. Non primam liberalem prorsus gratia, siue ad gratiam auxiliantem prædeterminationem ob finem gloriæ conceptam à Deo fuisse supponunt potius, quam negent: quare & ea supponunt in prima prædeterminatione electionem efficaciam mediorum ad gloriam, & ob gloriam intentam eis mediis infallibiliter, certoque obtinendam: quare & prædeterminationem, de qua agimus simpliciter & absolute talem contineri.

4. Dicendum nobis est: intentionem, seu electionem gloriæ prædeterminari præ alio efficacem formalem in prædeterminatione non includi, neque illam solam esse Sanctorum prædeterminationem: est contra citatos pro duabus antecedentibus sententiis, & fortasse contra Soaristas omnes, qui cum præceptore tanto electionem ad gloriam formalem ante prædicta merita efficacem admittunt. Est autem conclusio omnium, qui prædeterminationem omnem actus liberi nostri cuiusve effectus determinati negant: eos retuli controuersia 4. de volunt. d. 6. quæst. 2. Probatur facile conclusio: gloriæ prædeterminationem executione, siue in executione danda illis à Deo est propter merita, & pro meritis absolute antea actis cuiusque ipsorum sed cum electione prædeterminari præ non prædeterminato, seu intentione formali efficaci gloriæ ipsius pugnat executione donari ipsi gloriæ à Deo propter merita, seu pro meritis absolute antea actis, si eiusmodi intentio, seu electio formalis efficax gloriæ prædeterminatio sit, vel in prædeterminatione includatur: ergo nec prædeterminatio est: neque in prædeterminatione includitur: consequentia est evidens. Maior est dogma fidei contra Lutherum, & Nouatores statuendum d. 4. de effectibus prædeterminationis q. vlt. Minor probatur: prædeterminatio præcedit prioritatem naturæ, & causalitatis gratiam auxiliantem, & iustificantem, à quarum altera merita condigna vitæ æternæ, atque ex executione donatione gloriæ præmiandæ, oriuntur, atque ab altera formaliter dignificantur, quæ proinde, ac subinde merita effectus prædeterminationis sunt, ut dogma Theologicum, fideique, ut minimum proximum, fert: Ergo intentio, seu electio illa formalis efficax gloriæ prædeterminati, & eius vel prædeterminatio est, vel prædeterminationem intrat vel constituit utramque gratiam & bona opera prædeterminati ob illa: & pro illis absolute antea actis præmiandi natura, & causalitate antecedit. Infero inde: ergo abolet eorum operum libertatem, ac subinde meritum: ergo pugnat cum executione donationis gloriæ à Deo propter merita, quibus sublati dari ob illa gloriæ à Deo repugnat.

5. Vltima hæc illatio evidens ex penultima est: quam sic proba: omnis causa, & principium præcedens naturæ, & causalitate ad suum effectum, atque intrinseca sua natura, & essentia physice, & realiter connexum cum eo effectus sui libertatem euerit; atqui efficax illa intentio, seu electio formalis gloriæ prædeterminati præ non prædeterminato, quæ vel prædeterminatio est vel intrinsece prædeterminationem constituit, per alterutram sententiam præcedit naturæ & causalitate opera prædeterminati, tanquam effectus suos, atque ac prædeterminatio, quæ est, vel quam intrinsece constituit, ut vidimus, & de se patet: insuper ex predicato intrinsece suæ efficacis naturæ, & essentia connectitur physice cum operibus prædeterminati, tanquam effectibus suis: Ergo abolet eorum libertatem, ac subinde meritum discursus est legitimus. Maior abunde à nobis probata est controu. 4. de volunt. d. 6. q. 2. contra omnem prædeterminationem actus liberi, siue regulatam per scientiam mediam, quam essentia con-

nat, & obiecti subinde libertatem, siue non regulatam pro eiusmodi scientiam, & præcedentem ab actus præfinito libertate. Minor probatur: quia, vel intentio illa, & voluntas efficax gloriæ prædestinati ob huius merita donanda est de eius donatione secundum se sumptæ independentem seu præsciendō à meritis, & à ratione præmij illorum in ea donanda, vel est de ea donatione gloriæ propter merita, & opera honesta prædestinati, ut volunt Soariste, & quicunque verosimilius de electione ad gloriam prædestinati ante absoluta eius merita philosophantur, ut eam cum operum prædestinati libertate, ac subinde laudabilitate, & merito componant: utrovis modo efficax illa formalis intentio & voluntas dandi gloriam prædestinato; quæ prædestinatio sit, vel prædestinationem constituat, iuxta has opiniones, antecedit pugnat cum donatione executiua dandi gloriam ob merita prædestinati, ergo.

6. Minor proxima probatur: Etsi enim voluntas seu intentio antecedit efficax dandi gloriam prædestinato præfinitur à ratione ob merita executiue, nec tamen neget, ac proinde de se se indifferenter Deum relinquit, ut ob merita, vel secus executiue gloriam prædestinato donet: ut tamen executiue ob merita donet non aliter fieri potest, ni eligendo auxilia de se indifferencia, & ab extrinseco efficacia ex efficaci illa intentione, & voluntate antecedente formali dandi gloriam prædestinato, ex qua illa eligit media, ut per opera prædestinati de facto ita executiue, ac non alia via independentem à meritis, donetur, ut ex ea intentione, & voluntate efficaci possit: aut ea auxilij electione posita antecederet etiam ad prædestinati opera, & coniuncta necessario cum efficaci illa intentione, & voluntate donationis gloriæ etiam antecedente, ut ex illa executiue gloria à Deo donetur, nequeunt opera illa à prædestinato antecedenti vlla potestate non apponi; ac proinde de necessitate antecedente, & nusquam ex antecedente libertate, seu indifferente potestate: quare nec libere ac meritorie opera illa apponentur: ergo neque executiue gloria prædestinato poterit eo modo donari, ut dicebamus numero 7. Antecedens est certum. Nam coniunctum illud voluntatis efficacis dandi gloriam secundum se prædestinato & electionis auxilij, ut opera exerceat, ob quæ executiue gloria donetur secundum se totum antecedens natura, & causalitate est opera illa à prædestinato elicienda; ac insuper ratione efficacis intrinsecæ illi antecedenti intentioni, & voluntati donandi gloriam prædestinato prædeterminatæ iam, ut sit per opera prædestinati, essentialiter, & intrinsecè connexum physicè est cum operibus prædestinati: atqui, ut ex controuersia quarta de voluntate d. 6. q. 2. omne principium, & causa antecedens natura, & causalitate effectum, & operationem, & de se, ac natura, & essentia sua intrinsece connexum cum illo affert necessitatem antecedentem potentie effectus, ac destruit vtriusque libertatem. Dices Deum cum ex efficaci illa intentione donandi gloriam prædestinato illum modum donandi gloriam propter merita prædestinati eligit de facto, eligere etiam, ut cum libertate, siue qua merita esse nequeunt à prædestinato fiant: ac proinde non posse non libere à prædestinato fieri, ne Dei voluntas efficax de eorum operum libertate frustratur. Recidit solutio in secundum modum intentionis, seu voluntatis efficacis antecedentis ad merita de donanda gloria prædestinato ob merita, quem hoc numero impugnandum etiam suscepimus, & facile: quia eiusmodi voluntas antecedens efficax de opere eliciendo, si efficax absolute natura, & essentia sua, & ab intrinseco sit de opere, & eius libertate simul est de obiecto contradictorio, & repugnante, ac subinde impossibili: nempe, ut non possit opus, seu res absolute non esse ex vi antecedentis necessitatis ab intrinseca antecedentis eius præfinitionis Dei efficacis inductæ, ac insuper ex vi præfinitæ à Deo efficaciter libertatis operis, vel rei illius non possit non opus illud bonum ita à prædestinato esse: ut absolute possit antecedenti potestate non esse: quæ sibi manifeste contradicunt, ut vidimus etiam citata illa quaestione 2. & fusius tom. 1. de Deo vno controuersia 3. d. 1. quæst. 6. ubi solutionem eandem adhibiram à Thomistis Recentioribus Dominicis pro decreto

concurrenti ad actum liberum cum agente, seu causa secunda libera argumento huius nostro malis dilectis, etiam ex doctrina euidenti, & logicis puerili nota in modalium propositionum contradictoriarum assignandis. Hoc argumentum hic perfectius sum ut quæst. 3. de electione ad gloriam ante, vel post præfinita merita proxime hic semel possum facile, ac sine cursu ad totum illum primum de Deo vno possit lecturibus inferuire. Qui autem solutiones alias, quæ vtriusque, minoris verisimilitudinis specie possunt et adhiberi, & earum impugnationes videre desiderant controuersiam quartam de voluntate Dei d. 6. quæst. adeat, & citatam ex t. r. de Deo vno controu. 3. disput. quæst. 6.

CERTAMEN II.

Occurritur obiectionibus.

1. **R**estat autoritatibus memoratis pro prima, & secunda sententia num. 1. 2. & 3. satisfacere illis, quod in Euangelio prædestinati synonyme electi nomen ad gloriam constat ex dictis d. 1. q. 1. certum, numero 3. prædestinationis nomine prælationem cum intentionalem affectum Dei erga prædestinatum per non prædestinato, seu reprobo ut patet per sententiam proprietate significari, quæ etiam verbo *erga* & *electio* pro proprietate sermonis significatur: est enim et aliis relictis *lego*, idcirco prædestinati electi, & prædestinatio electio dicitur: non quia dicat efficaciam operis, seu effectum, & finem, ad quem *lectus* rebus præ aliis relictis *electus* prædestinatus dicitur, quam electio non personalis sed mediocrum, ac (ut sic loqui) modalis respectu mediocrum, aut rerum præ aliis electum solet importare. Quod autem S. Thomas dicit prædestinationem esse præparationem gratia in præfinito, & gloria in futuro, nec solum ad gloriam, solum probat illam esse mediocrum efficaciam ad illam consequentem gloriam efficacem voluntatem, quæ sola propriissime gloria præparatio est. Augustini locus ex capite 3. de prædestinatione Dei non Augustini, cui is liber expositus, sed Hieronymi Augustini, ut erudit Ecclesiasticorum Scripturarum Interpretes iudicant.

2. Item locus ipse satis ostendit Auctorem de prædestinatione propria Theologica quæ in omni bono & catholica Theologia merita absoluta prædestinati cum prima præcedit, non loqui, sed de eternis & remuneratiua præmiandi merita, præfinita omnia voluntate, quæ proprie prædestinatio, de qua hic, non est: cum eam remuneratiua prædestinationem appelleret, et sola eius voluntatis ad remuneratiua eius voluntas est, & ad merita remuneranda præcedentia duratione et Dei eternitate: quod vero gloria vel ad gloriam fieri gratia vel ad gratiam prædestinationem capta. Hieronymi atque alibi dicit Augustinus. nihil pro efficaci voluntate gloriæ prædestinati in prædestinatione absolute tendit præstat, ut constat ex dictis ad testimonium S. Thomæ. Fulgentij locus nihil magis interio aduersantium sententiarum fauet: solumque proinde his omnibus euincitur prædestinationem gloriæ, seu ad gloriam seu præparationem mediocrum efficaciam ad illam accessum ex aliqua gloriæ intentione, saltem præsupposita, vera, & seria oriri debere, utpote mediocrum ad gloriam, & finem, realem formalem electionem. Dicitur saltem præsupposita vera, & seria intentione, ne præfinitur nunc post modum disputanda definitur: in formatur vera intentio aliqua gloriæ, et non intrinsece efficitur vera intentio aliqua gloriæ, et non intrinsece efficitur. De quo certum est, in prædestinatione claudatur: De quo certum est, An præsupposita præfinitione ad gloriam Theologica, ac proprie acceptæ, intentio (quæ electio ad gloriam vulgo à scholasticis Recentioribus nominatur) efficax sit, esse debeat: De quo quæstione secunda.

3. A ratione opponens: si in Dei prædestinatione ad gloriam prædestinati sola mediocrum efficaciam ab extrinseco